

פרשת פנחס - אהבה שלא נגמרת לעולם / מירב מגני

בעקבות החטא החמור עם בנות מדין ומואב בני ישראל קיבלו עונש קשה. הם היו עלולים להאמין שהם באמת דחויים מאלוקים, שהם הורחקו לתמיד ושהם רעים וחוטאים. אלא שהקב"ה אומר: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל", תרימו להם את הראש, תרוממו אותם שידעו שאפילו שחטאו הם נקראים בנים.

לכן אחרי המגפה שפרצה בעם ישראל אמר הקב"ה למשה לשאת את ראשם של ישראל ולהוסיף בכל אחת ואחת מהמשפחות אותיות משמו, ה"א בתחילה ויו"ד בסוף. חנוך הפך להחנוכי, פלוא הפך להפלואי, וכך הקב"ה העיד בהם שהם בניו למרות חטאם.

סיפור – אוהבים אותך עמנואל

• נספר:

"הפעם עברת כל גבול", אמרה אימא לעמנואל אחי הבכור ושלחה אותו לחדר. בערב כשבא אבא מהעבודה שמעתי אותו מתלחש עם אימא. הבנתי שהם מדברים על עמנואל כי מיד אחר כך אבא ניגש לעמנואל והוכיח אותו על מעשיו. לעמנואל יש הרבה מרץ. לא תמיד הוא מקשיב בקול אימא ואבא ובקלות מפר את הכללים בבית. למשל יש אצלנו כלל במשפחה שאסור לקלל ולתת מכות זה לזה, אבל כשעמנואל כועס הוא גם מקלל וגם מרביץ. הפעם הוא החטיף לכולנו מכות וגם כשאימא שלחה אותו לחדר הוא בקושי נרגע. הוא זעם והחל הורס כל מה שנקרה בדרכו - ספרים ומחברות, אחר כך הוא בעט במיטת העץ שלו וכמעט פרק אותה לחתיכות.

כשאבא יצא מהחדר שמעתי את עמנואל בוכה חרש במיטתו. הבנתי שהוא קיבל עונש. או שמא הוא מתחרט על מעשיו? האמת שמאוד ריחמתי עליו. באותו לילה לא הצלחתי להירדם, חשבתי על עמנואל ועל העונש שקיבל על מעשיו, אך בעיקר דאגתי לו, כי חששתי שאולי בגלל מעשיו אבא ואימא כבר לא אוהבים אותו כמו פעם.

חושבים יחד



- האם גם אצלכם במשפחה קורה שאחד האחים מתנהג לא יפה?
- מה דעתכם על דאגותיו של האח הצעיר, האם אבא ואימא כבר לא אוהבים את עמנואל כמו פעם?
- האם קרה שהורכם כעסו עליכם בגלל מעשה רע שעשיתם? כיצד הרגשתם?

נמשיך בסיפור:

אצלנו במשפחה אוהבים לטייל. מידי יום ישישי אנו יוצאים למסלול קצר ומהנה בחיק הטבע למעיין או לנחל, אוכלים ארוחת צהריים וממהרים לחזור הביתה ולהתכונן לשבת. את כל הבישולים לשבת אימא מכינה כבר מיום חמישי ואנו הילדים מנקים ומסדרים את הבית כך שההכנות לא לוקחות זמן רב. הפעם יצאנו ללא עמנואל. "מדוע עמנואל לא בא איתנו?" שאלה רות הקטנה. "עמנואל קיבל

עונש, הוא יישאר בבית ויחשוב על מעשיו", אמר אבא בעצב. רות החלה לבכות: "רוצה את עמנואל..." יבבה. גם אני הרגשתי לא נעים לצאת בלי עמנואל. בליבי קיוויתי שאבא ואימא יוותרו לו על העונש אבל זה לא קרה. דווקא עמנואל נראה כמי שקיבל עליו את הדין. הוא ישב רגוע והיה נדמה לי שיש לו תכנית משלו לזמן שלא נהיה כאן. נסענו לשמורת טבע יפיפיה. אחיי התרוצצו במרחבים הפתוחים ואני נשארתי על יד אבא ואימא: "למה אתה לא הולך לשחק?" שאלה אימא בפליאה. "אין לי כל כך חשק", עניתי. "אפשר לשאול שאלה?" "בוודאי!" אמר אבא, "שאל בני". "האם אתם כבר לא אוהבים את עמנואל?" אמרתי וקולי רעד. אימא צחקה ואמרה: "מה עולה על דעתך? חס וחלילה. אנחנו אוהבים אותו מאוד מאוד". ואבא ענה: "לפעמים אין ברירה וההורים נאלצים להעניש את ילדיהם כדי שלא ישוּבו לעשות מעשים לא טובים, אך זכור: האהבה לעולם אינה פוסקת. אנו למדים זאת מפרשת השבוע שלנו, פרשת פינחס".

האמת שלא כל כך הבנתי מה הקשר בין פרשת פינחס למקרה של עמנואל. אבא התכוון להסביר אך בדיוק באותו הרגע חזרו אחיי ורות הקטנה בראשם עם זר פרחים ענק שקטפו לכבוד שבת. "יש לי רעיון", אמרתי בהתלהבות. "ניתן את הזר לעמנואל!" כולם שמחו ואימא כתבה בכתב עגול ויפה על פתק: "עמנואל שלנו, אנחנו אוהבים אותך". כולנו חתמנו את השם למטה ורותי ציירה קשקוש. כשהגענו חיכתה לנו הפתעה מדהימה: מפה לבנה הייתה פרושה והשולחן היה ערוך לכבוד שבת. פינת הנרות הייתה מסודרת ואפילו המיחם של שבת היה מוכן. התנפלנו על עמנואל בחיבוקים ובנשיקות והבאנו לו את זר הפרחים. עמנואל התרגש, הכניס את הזר לאגרטל עם מים והניחו על השולחן שערך. כעת אני יודע שגם אם אבא ואימא מענישים זה בא עם המון אהבה. אני חושב שגם עמנואל הרגיש את זה כי כשקרא את הפתק שהבאנו לו דמעה קטנה נשרה לו על האף והוא רץ לתלות את הפתק על הקיר שליד המיטה שלו.
(מתוך חוברת "מפגש שבת" בהוצאת החמ"ד)



חושבים יחד

כעת נראה מה מסופר בפרשת פינחס. עליכם לנסות להסביר כיצד זה קשור לסיפור "אוהבים אותך עמנואל":

עם ישראל חוטא ומתחתן עם בנות מדין ומואב. הם עובדים ל"בעל פעור" - סוג של עבודה זרה, ועושים מעשים חמורים. נשיא שבט שמעון, זמרי, חוטא עם אישה מדינית ובעקבות כך פורצת מגפה – מחלה קשה בעם ישראל ורבים מהעם מתים. פינחס בן אהרון הכהן "מקנא לה", קשה לו לראות איך נשיא שבט בישראל עושה מעשה חמור כל כך. הוא לוקח רומח והורג את זמרי ואת כזבי בת צור, האישה המדינית, ובאותו הרגע המגפה הקשה מפסיקה. הקב"ה שמח במעשה של פינחס ומברך אותו שבזכותו נעצרה המגפה, אבל עם ישראל עצוב. הם מרגישים שהקב"ה כועס עליהם וחוששים שמא אין הוא רוצה בהם ואהבתו אליהם התמעטה. לכן הקב"ה מבקש לספור את עם ישראל ומוסיף לכל אחת ואחת מהמשפחות אותיות משמו, ה"א בתחילה וי"ד בסוף. חנוך הפך להחנוכי, פלוא הפך להפלואי וכן הלאה. וכך הקב"ה העיד בהם שהם בניו למרות חטאם.

○ מה היה חטאם של עם ישראל?

○ מה קרה בעקבות החטא?

- מי עצר את המגפה? כיצד?
- מה חשבו בני ישראל אחרי החטא?
- כיצד הראה הקב"ה לעם ישראל שהם עדין בנים אהובים?
- כיצד דבר התורה מהפרשה מתקשר לסיפור?

סור מרע ועשה טוב

עמנואל יכול היה לשבת בבית, לבכות ולכעוס על העונש שקיבל, אך הוא בחר אחרת. הוא תרם ועזר למשפחתו בזמן שלא היו בבית. עמנואל קיים את הפסוק: "סור מרע ועשה טוב". לפעמים זה קשה להתגבר ולסור מהרע, אך אם נעשה טוב הרע יסור מעצמו.

חידות וחידודים / מוריה שטרן, צוות כתיבה חמ"ד יסודי

מצווה בפרשה – חיבת הארץ

בדרך כלל הנחלה בארץ נקבעת לפי הגברים, והנשים מצטרפות לשבט של האיש שלהן. אך היה מקרה אחד חריג – בנות צלופחד. לצלופחד היו חמש בנות, ולא היו לו בנים. בנותיו באו למשה וביקשו נחלה, בטענה שכאשר יתחתנו יעברו לשבט אחר ולא תשאר נחלה השייכת למשפחתן. ראו כמה גדולה חיבת הארץ, עד שחמשת האחיות הצדיקות הטריחו עצמן לפנות למשה בסוגיה זו. תשובת משה: הבנות ינשאו רק לגברים מהשבט שלהן, וכך לא יפסידו נחלה בישראל.

מידה בפרשה – עין טובה

פרשת "פנחס" מלמדת אותנו שמשה ראה בעין טובה את מינויו של יהושע במקומו. ה' ציווה אותו לסמוך על יהושע יד אחת, ואילו משה סמך עליו את שתי ידיו. רש"י מבהיר לנו את אשר הרגיש משה אז: "ויסמוך את ידיו" – בעין יפה (=טובה), יותר ויותר ממה שנצטווה, שהקב"ה אמר לו 'וסמכת את ידך' והוא עשה בשתי ידיו, ועשאו ככלי מלא וגדוש" (במדבר כ"ז, י"ח, כ"ג).

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- " _____ בן אלעזר בן _____ הפהן, השיב את _____ מעל בני ישראל בקנאו את _____ בתוכם; ולא _____ את בני ישראל בקנאתי" (כ"ה, י"א)
- "על פי _____ תחלק _____, בין רב _____" (כ"ו, נ"ו)
- "למה יגרע שם _____ מתוך משפחתו, כי אין לו _____? תנה לנו _____ בתוך אחי אבינו. (כ"ז, ד')
- "יפקד ה' אלהי הרוחת לכל בשר _____, אֲשֶׁר _____ לַפְּנֵיהֶם, וְאֲשֶׁר יוֹצֵאֵם, וְאֲשֶׁר יְבִיאֵם; וְלֹא תִהְיֶה, עֲדַת ה' _____ אֲשֶׁר אֵין לָהֶם _____" (כ"ז, ט"ז-י"ז)

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

א. בזכות שפנחס קינא לה', הוא כיפר על עם-ישראל, ושכרו הוא שהוא זרעו יזכו להיות כהנים ולשרת במשכן ובמקדש (כ"ה, י"ג)

ב. גודל הנחלה בארץ נקבע לפי גודל השבט. שבט גדול מקבל נחלה גדולה, ושבט קטן – קטנה (כ"ו, נ"ב)

ג. אם אדם נפטר ואין לו בנים – נחלתו עוברת לבנותיו (כ"ז, ח')

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים

הקשורות אחת לשנייה

נחלה	עמרם
גורל	אשר
זמרי	איש אשר רוח בו
סרח	יוכבד
יהושע	כזבי בת צור

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון לגבי המשפטים הבאים

- א. המפקד נערך מגיל 60 ומטה – נכון / לא נכון
- ב. למנשה יש בן ששמו כשם הר שנמצא בעבר הירדן המזרחי – נכון / לא נכון
- ג. לצלפחד היו שש בנות – נכון / לא נכון
- ד. הארץ חולקה לשבטים לפי גורלות – נכון / לא נכון
- ה. משה נפטר בפרשה, כעונש על כך שדיבר אל הסלע ולא היכה בו – נכון / לא נכון
- ו. חג הסוכות מוזכר בפרשה אך לא בשמו אלא רק בתאריך שלו – נכון / לא נכון

שאלות אתגר:

1. מיהם האנשים המופיעים בפרשתנו, שמתו במדבר בשל חטאיהם? (7 אנשים)
זימרי בן סלוא (כ"ה, י"ד), דתן ואבירם (כ"ו, ט"י), קורח (כ"ו, י'), נדב ואביהוא (כ"ו, ס"א) וצלופחד (כ"ז, א'-ג'), מתו במדבר בשל חטאיהם (גם משה ואהרן מתו במדבר בשל מעשיהם ב"מי מריבה" – כ', י"ב).
2. אלו שני בני דודים נקראים באותו שם?
אחד מבניו של שמעון (כ"ו, י"ג) ואחד מבניו של יהודה (כ"ו, י"ט) נקראו זרח.
3. מיהן שתי נכדותיו של יעקב שמוזכרות בפרשה?
סרח בת אשר (כ"ו, מ"ו) ויוכבד בת לוי (כ"ו, נ"ט) מופיעות בפרשה.
4. על אלו שני אנשים נאמר בפרשתנו שהם מתו בארץ כנען?
התורה אומרת ששני בניו הגדולים של יהודה, ער ואונן, מתו בארץ כנען (כ"ו, י"ט).
5. על איזו קבוצת אנשים נאמר בפרשה זו שהם "לא מתו"?
התורה מציינת באופן מיוחד שבני קורח לא מתו (כ"ו, י"א).